

Lausunto Raahen Satama Oy:n YVA-tarveharkinnasta

Lupa- ja valvontajaosto 05.02.2025 § 7

70/11.03.00/2025

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Teppo Niiranen

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää Raahen kaupungin ja Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa (YVA-laki 252/2017, 13 §) ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) soveltamisen tarpeesta Raahen Satama Oy:n syvälaituri 3:n hankkeessa 13.2.2025 mennessä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle on toimitettu Raahen Satama Oy:n ruoppauksen laajennusta koskeva arviointipyyntö YVA-menettelyn soveltamistarpeesta yksittäistapauksessa (YVA-laki 252/2017, 2. luku). Hakemuksen mukainen toiminta ei ole YVA-lain soveltamisalaan kuuluvan hankeluettelon liitteessä 1. YVA-lain (252/2017) liitteen 1 kohdan 2b mukaan kiven, soran tai hiekan otto edellyttää YVA-menettelyä, kun ottamisalueen otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Hankkeessa otettava massamäärä olisi 175 000 m³ moreenia ja 1 000 m³ louhittavaa kalliota, jolloin hankkeessa on tarpeen arvioida YVA-menettelytarve.

Syväsataman laiturille 3, siihen liittyville ruoppauksille ja ruoppausmassojen läjitykselle, on myönnetty vesitalouslupa vuonna 2012 (Dnro PSAVI/29/04.09/2012), jonka voimassaoloa on jatkettu vuonna 2021 (Dnro PSAVI/4564/2018). Lisäksi laiturin suunnitelmille on haettu muutosta vuonna 2023 (Dnro PSAVI/905/2023). Vielä tämän jälkeen on suunnitelmia muutettu, josta aiheutuu lisäruoppauksen tarvetta. Raahen Satama Oy on jättänyt lupahakemuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle (Dnro PSAVI/14734/2024).

Hankkeen tiedot

Syvälaituri 3

Raahen Satama Oy kehittää toimintaansa. Tähän liittyen Raahen Satama Oy rakentaa uuden, tavallista suuremman kantavuuden laiturin syväsataman läntiselle, Elkonniemen puolelle ennakoiden alueelle suunniteltujen merituulivoimapuistojen komponenttien tuontia, kokoonpanoa sataman alueella ja kuljetusta merituulipuistoon. Laiturin yhteyteen rakennetaan 4 000 m² asfaltoitu lastaus- ja kokoonpanokenttä. Syväsataman länsipuolinen Elkonniemen yhteensä noin 20 ha täyttöalue

rakennetaan tuulivoimakomponenttien varastointiin ja kokoonpanoon soveltuvaksi.

Syväsataman laiturille 3, siihen liittyville ruoppauksille ja ruoppausmassojen läjitykselle on myönnetty vesitalouslupa vuonna 2012 (PSAVI 78/12/2) ja lupaa on päivitetty ja sen voimassaoloa on jatkettu vuonna 2021 (PSAVI 98/2021) ja siihen on saatu päätös lupamuutoksesta vuonna 2023 (PSAVI 167/2023). Tämän lupamuutoksen mukaiselle hankkeelle ELY-keskus on antanut lausunnon hankkeen ympäristömääräysten mukaisuudesta Natura 2000 -verkoston sekä vesiympäristön vesipuitedirektiivin ja meri-strategiadirektiivin mukaisen hyvän tilan saavuttamisen suhteen 15.11.2022. Tämän jälkeen, suunnitelmien tarkentuessa on pyydetty lausuntoa vesiluvan muutostarpeesta, kasvaneen ruoppausmäärän vuoksi.

Raahen satama Oy on toimittanut ELY-keskukselle arviot Natura 2000 -verkoston, vesiympäristön, meristrategiadirektiivin hyvän tilan saavuttamisen suhteen ja pyytää Pohjois-Suomen ELY-keskukselta arviota hankkeen laajentumisen YVA-menettelyn ja mahdollisten luonnonsuojelulain mukaisten lupien tarpeesta.

Suunnitelmien tarkennuttua ja jack-up laivan jalkojen vaatiman eroosiosuojauksen tarpeen laajennuttua ruoppausmäärä on kasvanut lupamuutoksen mukaisesta 26 000 m³ktr. Muutoksen johdosta hankkeen vesilain mukaisen luvan ruoppausmäärään haetaan muutosta marraskuussa 2024. Laituri olisi tarkoitus rakentaa vuonna 2025.

Satama-alueella on tehty vuonna 2022 laaja pohjatutkimus (kairaukset ja sedimenttinäytteenotto) pohjan rakenteen ja sedimenttien mahdollisten haitta-aineiden selvittämiseksi. Tämä tutkimus kattaa myös lupamuutoshakemuksen ruoppausmassat.

Syvälaiturin rakentamisessa syntyvät ruoppausmassat käytetään myöhemmin soveltuvin osin aiemmin täytetyn satamakentän länsipuolelle rakennettavan läjitysaltaan reunapenkereisiin sekä täyttöihin.

Voimassa olevassa syvälaiturin vesiluvassa on todettu, että hankkeen toimet eivät vaaranna noin kilometrin etäisyydellä hankealueelta 1,2 km pohjoiseen sijaitsevan Raahen saariston Natura-alueen suojeluperusteina olevia luontoarvoja. Samoin hankkeen vesiympäristölle aiheuttamat vaikutukset on todettu vähäisiksi ja ohimeneviksi, eikä niiden ole arvioitu vaikeuttavan vesienhoidon tilatavoitteiden saavuttamista.

Nyt suunniteltavan ja rakennettavan syvälaiturin rakentamisen, käytön ja käytöstä poiston vaikutukset arvioidaan vastaavanlaisiksi kuin aiemmin luvitetun syvälaiturin. Ruopattava määrä ja eroosiosuojaukseen tarvittavan louheen määrä on suurempi johtuen jack-up laivojen jalkojen tarvitsemasta laajemmasta pinta-alasta.

Ympäristölupa

Raahen sataman toiminnalla on voimassa oleva ympäristölupa, jonka lupamääräykset Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on tarkistanut 7.11.2023 antamallaan päätöksellä. Lupapäätös koskee Lapaluodon syvälaituria 3. Nro 167/2023Dnro PSAVI/905/ Raahen sataman syvälaiturin 3 rakentamista koskevan päätöksen nro 78/12/2 muuttaminen, Raahe.

Suojelualueet

Satama-alueen läheisyydessä, lähimmillään noin 700 metrin päässä laiturialueesta, sijaitsee rantojensuojeluohjelmaan kuuluva Raahen saariston rantojensuojelunohjelma-alue (RSO110099).

Rantojensuojeluohjelmalla pyritään säilyttämään arvokasta meri- ja järviluontoa. Ohjelman tavoitteena on suojella rakentamattomia rantoja. Nykyiset rannat suojelualueella ovat saarien rantoja.

Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue ”Raahen saaristo” (F11104600) sijaitsee noin kilometrin päässä hankealueesta pohjoiseen. Raahen saaristo on Perämeren vähäsaaristoisella alueella tärkeä saaristoluonnon sekä maankohoamisrannikon luontotyyppien ja lajien suojelukohde.

Kaavatilanne

Alueella voimassa olevat kaavat:

- Raahe 2030, keskeisten taajama-alueiden yleiskaava, satama-alue, lainvoima 24.5.2007
- Akm 208: Raahen sataman lapaluodon satamanosan asemakaavan muutos ja laajennus, Lainvoimaisuus ja voimaantulo 2.5.2014
- Sulaton osayleiskaava, lainvoima 25.7.2017.
- Akm 235: Raahen syväsataman teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos, lainvoima 25.7.2017
- Maakuntakaavassa hankealue sijoittuu satama-alueeksi merkitylle alueelle kaavamerkinnällä LS

Olemassa olevat kaavat mahdollistavat kyseessä olevan hankkeen toteuttamisen. Alue on kaavoitettu merenkulkuun ja satamatoimintaan.

Näytteenotto

Sedimenttitutkimus liittyy vesilupapäätöksen Nro 98/2021, Dnro PSAVI/4564/2018 27.5.2021 sekä tätä päätöstä edeltäneen vesilupapäätöksen nro 78/12/2, 21.11.2012 määräysten muutoshakemukseen. Muutosta haetaan mm. väylän kulkusyvyvyyden muuttamiseksi 10 metristä 12 metriin (haraussyvyys -13,9 m N2000),

Syväsataman 3 laiturin reunapalkin koron muutosta tasosta +3 m alkuperäisestä +2,5 tasosta aiemmin suunniteltua kantavammalle 174 m pitkälle laiturille sekä massamäärämuutoksille, jotka aiheutuvat em. perustamissyvyyden muutoksista. Ruopattava materiaali rakennuskohteilta on tarkoitus läjittää Raahen sataman alueella sijaitseviin läjitysaltaisiin. Pilaantuneisuuden selvitystä tarvitaan läjityspaikan ja mahdollisen käsittelytarpeen selvittämiseksi sekä laadittavien vesilain mukaisten hakemusten tausta-aineistoksi. Ruoppausmassat läjitetään joko uuteen täyttöaltaaseen tai sataman nykyiseen täyttöaltaaseen Luotsiaseman eteläpuolella.

Sedimenttinäytteenotto suoritettiin 14.10.2022 päivätyn tutkimusohjelmaa "Raahen satama sedimenttitutkimusohjelma" soveltaen.

Raahen syvälaiturin kohdalta kartoitettiin sedimenttien haitta-ainepitoisuuksia sedimentin pilaantuneisuuden sekä koostumuksen selvittämiseksi. Laiturin rakentamisen ja sen edustan kulkusyvyyden muuttamisesta varten ollaan hakemassa muutosta vesilupaun, ja tämä tutkimusraportti on osa hakemusaineistoa.

Näytteenotolla voitiin kartoittaa vain sedimenttikerroksen päällimmäisen 0-0,3 m osuuden pitoisuuksia. Tavanomaisesti haitta-ainepitoisuudet ovat korkeimmillaan sedimenttikerroksen pintaosissa ja laskevat siirryttäessä syvemmälle sedimenttikerroksessa. Näin ollen pintakerroksen sedimenttinäytteiden oletetaan edustavat kaavaillun ruoppaus syvyyden kontaminoituneinta osuutta. Sukeltajan havaintojen perusteella alueen sedimenttikerroksen syvyys vaihtelee pääosin 0,3-0,6 m, jonka alapuolella sedimentti vaihtuu tiiviimmäksi siltiksi tai hiekaksi

Esittelijä

Johtava ympäristötarkastaja Tuikkanen Niini

Päätösesitys

Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lausuntonaan, että Raahen Satama Oy:n syvälaituri 3 -hanke ei yksistään aiheuta sellaisia vaikutuksia, joiden vuoksi ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA-ohjelma) tulisi toteuttaa. Alueen nykyiset kaavat mahdollistavat hankkeen toteuttamisen, alue on kaavoitettu merenkulkuun ja satamatoimintaan. Sedimenttinäytteissä ei ole havaittu sellaisia haitta-ainepitoisuuksia, jotka estäisivät ruoppauksen tai ruoppausmassojen läjittämisen.

Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen huomauttaa kuitenkin, että alueella on suunnitteilla useita hankkeita, joiden yksistään arvioiden todetaan heikentävän alueen vesitaloutta vähäisessä määrin. Raahen Satama Oy:n alueella olevia hankkeita tulisikin tarkastella ennemmin kokonaisuutena.

Muita alueella valmisteilla olevia hankkeita ovat olemassa olevan kääntöympyrän laajennus sekä Lapaluodon laituri 1:n jatkaminen.

Syvälaituri 3 ruoppausmassojen määräksi on arvioitu 175 000 m³ ja louhittavan kallion määräksi noin 1 000 m³. Kääntöympyrän ruoppausmassojen määräksi on arvioitu 410 000 m³ ja louhittavan kallion määräksi noin 11 000 m³. Luodon laiturin jatkeen ruoppausmassojen määräksi on arvioitu 8 600 m³. Näiden hankkeiden yhteenlasketut ruoppausmassat ovat noin 605 600 m³, mikä ylittää YVA-lain (2017/252) liitteessä 1 mainitun 200 000 m³:n rajan, jolloin hankkeesta olisi tehtävä YVA-ohjelman mukainen arviointi.

Kääntöaltaan ruoppaustöiden on arvioitu ajoittuvan vuosien 2026-2027 avovesikausille ja Luodon laituri 1:n jatkeen työt vuoden 2025 ajalle, samoin kuin syvälaituri 3:n muutostyöt. Sataman alueeseen ja sen läheisille vesialueille kohdistuvien vaikutusten arvioidaan ulottuvan vähintään vuoteen 2029 saakka. Kääntöaltaan ruoppaussuunnitelmien on tarkoitus päättyä avovesikaudella 2027, ja merialueen samentumisen arvioidaan kestävän ruoppausten jälkeen noin kaksi vuotta.

Useiden samalle alueelle sijoittuvien merenpohjaa muokkaavien ja samentumista aiheuttavien ruoppausten yhteisvaikutus tulisi arvioida YVA-menettelyllä.

Päätös

Hyväksyi esityksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Teppo Niiranen esitteli asian kokoukselle.